

TÜRI ÜHISGÜMNAASIUM

GEOGRAAFIA AINEKAVA

1. Ainevaldkonna kirjeldus

Geograafia kuulub integreeriva õppeainena nii loodus- kui ka sotsiaalteaduste hulka. Geograafiat õppides kujuneb õpilastel arusaam Maast kui süsteemist, looduses ja ühiskonnas esinevatest protsessidest, nende ruumilisest levikust ning vastastikustest seostest. Rõhk on säästlikku ja jätkusuutlikku eluviisi, looduse ja kultuuri mitmekesisust, kodanikuaktiivsust väärtustavate hoiakute kujundamisel ning nüüdisaegse tehnoloogia kasutamisel. Inimgeograafiat õppides omandavad õpilased arusaamise looduses ning ühiskonnas esinevatest nähtustest ja protsessidest, nende ruumilisest levikust ning vastastikustest seostest. Seejuures arenevad õpilaste probleemide lahendamise ja uurimisoskused.

2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi geograafiaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb huvi geograafia ning teiste loodus- ja sotsiaalteaduste vastu ning saab aru nende tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonna arengus;
- 2) on omandanud süsteemse ülevaate looduses ning ühiskonnas toimuvatest nähtustest ja protsessidest, nende ruumilisest esinemisest, vastastikustest seostest ning arengust;
- 3) märkab ja teeb vahet kohalikel, regionaalsetel ning globaalsetel sotsiaal-majanduslikel ja keskkonnaprobleemidel ning osaleb aktiivse maailmakodanikuna nende lahendamisel;
- 4) rakendab geograafiaprobleeme lahendades teaduslikku meetodit;
- 5) mõistab inimtegevuse võimalusi ja tagajärgi erinevates geograafilistes tingimustes, väärtustab nii kodukoha kui ka teiste piirkondade looduse ja kultuuri mitmekesisust ning jätkusuutlikku arengut;
- 6) leiab nii eesti- kui ka võõrkeelsetest teabeallikatest geograafiainfot, hindab seda kriitiliselt ning teeb põhjendatud järeldusi ja otsuseid;
- 7) on omandanud ülevaate geograafiaga seotud erialadest, elukutsetest ja edasiõppimisvõimalustest, rakendab geograafias omandatud teadmisi ja oskusi igapäevaelus;
- 8) arendab loodusteaduste- ja tehnoloogiaalast kirjaoskust, on loov, ettevõtlik ning motiveeritud elukestvaks õppeks.

3. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi geograafiaga taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb huvi looduses ning ühiskonnas lokaalsete ja globaalsete nähtuste, nende uurimise ning loodusteadustega seonduvate eluvaldkondade vastu;
- 2) mõistab looduses ja ühiskonnas nähtuste ning protsesside ruumilise paiknemise seaduspärasusi, vastastikuseid seoseid ja arengu dünaamikat;
- 3) analüüsib inimtegevuse võimalusi ja tagajärgi erinevates geograafilistes tingimustes ning väärtustab nii kodukohta kui ka teiste piirkondade looduse ja kultuuri mitmekesisust;
- 4) analüüsib looduse ja ühiskonna vastastikmõjusid kohalikul, regionaalsel ja globaalsel tasandil, toob selle kohta näiteid ning väärtustab keskkonna jätkusuutlikku arengut;
- 5) kasutab geograafiainfo leidmiseks teabeallikaid (sh veebipõhiseid), hindab kriitiliselt neis sisalduvat teavet ning edastab seda korrektses ja väljendusrikkas keeles;
- 6) lahendab keskkonnas ja igapäevaelus esinevaid probleeme, kasutades teaduslikku meetodit;
- 7) väärtustab geograafiateadmisi ning kasutab neid uutes situatsioonides loodusteadus-, tehnoloogia- ja sotsiaalprobleeme lahendades ning põhjendatud otsuseid tehes, sh karjääri plaanides;
- 8) kasutab geograafiainfo kogumiseks, töötlemiseks ja edastamiseks nüüdisaegseid tehnovahendeid.

4. Füüsiline õppekeskkond

Valdav osa õppest viiakse läbi klassis, kus on võimalik kasutada erinevaid IKT vahendeid. Lisaks on võimalik kasutada arvutiklassi ning läbi viia õuesõpet, korraldada õppekäike ning osaleda loodus- ja keskkonnaharidusprojektides või loodusharidusega seotud üritustel. Vajadusel võimaldab kool õppetöö läbiviimist rühmades.

5. Õppekorraldus

Gümnaasiumis läbitakse 3 kohustuslikku geograafiakursust. Iga kursuse eeldatav maht on 35 tundi. Õpetamise aeg 10.-12. klass.

6. Kursuste õppesisu ja õpitulemused

I KURSUS

„RAHVASTIK JA MAJANDUS“

Eelduskursused: puuduvad

Lõiming: ajalugu, ühiskonnaõpetus, globaliseeruv maailm, füüsika, keemia, bioloogia, majandusõpetus, geoinformaatika, informaatika, matemaatika, uurimistöö alused, võõrkeeled, eesti keel.

Geograafia areng ja uurimismeetodid

Õppesisu. Geograafia areng ja peamised uurimisvaldkonnad. Nüüdisaegsed uurimismeetodid geograafias.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1) probleemülesannete lahendamine Maa-ameti geoportaali ja teiste interaktiivsete kaartidega.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) on omandanud ettekujutuse geograafia arengust, teab geograafia seoseid teiste teadusharudega ning geograafia kohta tänapäeva teaduses;
- 2) toob näiteid nüüdisaegsete uurimismeetodite kohta geograafias; teeb vaatlusi ja mõõdistamisi, korraldab küsitlusi ning kasutab andmebaase andmete kogumiseks;
- 3) kasutab teabeallikaid, sh kohateabe teenuseid, interaktiivseid kaarte ja veebipõhiseid andmebaase info leidmiseks, seoste analüüsiks ning üldistuste ja järelduste tegemiseks;
- 4) analüüsib teabeallikate järgi etteantud piirkonna loodusolusid, rahvastikku, majandust ning inimtegevuse võimalikke tagajärgi.

Rahvastik

Õppesisu. Rahvastiku paiknemine ja tihedus, seda mõjutavad tegurid. Maailma rahvaarv ja selle muutumine. Demograafiline üleminek. Rahvastiku struktuur ja selle mõju riigi arengule. Sündimust ja suremust mõjutavad tegurid. Rahvastikupoliitika. Rände põhjused ning

liigitamine. Pagulus. Peamised rändevood maailmas. Rände tagajärjed. Rändega seotud probleemid.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) teabeallikate järgi ühe valitud riigi demograafilise situatsiooni ülevaate koostamine;
- 2) teabeallikate järgi ühe valitud riigi rahvastikupüramiidi koostamine.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) analüüsib teabeallikate põhjal rahvastiku paiknemist ning tihedust maailmas, etteantud regioonis või riigis;
- 2) analüüsib demograafilise ülemineku teooriale toetudes rahvaarvu muutumist maailmas, etteantud regioonis või riigis ning seostab seda arengutasemega;
- 3) analüüsib rahvastikupüramiidi järgi etteantud riigi rahvastiku soolis-vanuselist struktuuri ning selle mõju majanduse arengule;
- 4) võrdleb sündimust ja suremust arenenud ja arengumaades ning selgitab erinevuste peamisi põhjusi;
- 5) toob näiteid rahvastikupoliitika rakendamise ja selle vajalikkuse kohta;
- 6) teab rände liike ja rahvusvaheliste rännete peamisi suundi ning analüüsib etteantud piirkonna rännet, seostades seda peamiste tõmbe- ja tõuketeguritega;
- 7) analüüsib rändega kaasnevaid positiivseid ja negatiivseid tagajärgi lähte- ja sihtriigile ning mõjusid elukohariiki vahetanud inimesele;
- 8) analüüsib teabeallikate põhjal etteantud riigi rahvastikku (demograafilist situatsiooni), rahvastikuprotsesse ja nende mõju riigi majandusele;
- 9) väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning on salliv teiste rahvaste kommete, traditsioonide ja religiooni suhtes.

Asustus

Õppesisu. Asustuse areng maailmas ning asulate paiknemist mõjutavad tegurid eri aegadel. Linnastumise kulg arenenud ja arengumaades. Linnade sisestruktuur ning selle muutumine. Linnastumisega kaasnevad probleemid arenenud ja arengumaades. Linnakeskkond ning selle plaanimine.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) ühe valitud riigi asustuse analüüs;
- 2) ühe Eesti asula sisestruktuuri analüüs teabeallikate järgi.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) võrdleb linnu arenenud ja arengumaades;
- 2) analüüsib linnastumise kulgu arenenud ja arengumaades;
- 3) analüüsib etteantud info põhjal linna sisestruktuuri ning selle muutusi;
- 4) toob näiteid arenenud ja arengumaade suurlinnade plaanimise ning sotsiaalsete ja keskkonnaprobleemide kohta;
- 5) analüüsib kaardi ja muude teabeallikate põhjal etteantud riigi või piirkonna asustust;
- 6) on omandanud ülevaate maailma linnastunud piirkondadest, teab suuremaid linnu ja linnastuid.

Ühiskonna areng ja üleilmastumine

Õppesisu. Riikide arengutaseme mõõtmine. Riikide liigitamine arengutaseme ja panuse järgi maailmamajandusse. Agraar-, tööstus- ja infoühiskond. Üleilmastumine ehk globaliseerumine ja maailmamajanduse areng.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) teabeallikate põhjal ühe valitud riigi arengutaseme analüüs;
- 2) riikide võrdlus arengutaseme näitajate põhjal.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) teab arengutaseme näitajaid ning riikide rühmitamist nende alusel;
- 2) iseloomustab agraar-, industriaal- ja infoühiskonda;
- 3) selgitab globaliseerumist ja selle eri aspekte, toob näiteid üleilmastumise mõju kohta eri riikides;
- 4) võrdleb ja analüüsib teabeallikate põhjal riikide arengutaset;
- 5) on omandanud ülevaate maailma poliitilisest kaardist.

Muutused maailmamajanduses

Õppesisu. Muutused majanduse struktuuris ja hõives. Tootmist mõjutavad tegurid ning muutused tootmise paigutuses autotööstuse ja kergetööstuse näitel. Rahvusvaheliste firmade osa majanduses. Turismi roll riigi majanduses ja mõju keskkonnale. Transpordi areng ning mõju maailmamajandusele.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1) teabeallikate põhjal ühe valitud riigi transpordigeograafilise asendi või turismimajanduse analüüs.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) analüüsib teabeallikate põhjal riigi majandusstruktuuri ja hõivet ning nende muutusi;
- 2) analüüsib tootmise paigutusnihkeid tänapäeval autotööstuse ja kergetööstuse näitel;
- 3) toob näiteid tehnoloogia ja tootearenduse mõju kohta majanduse arengule;
- 4) analüüsib etteantud teabeallikate järgi riigi turismimajandust, selle arengueeldusi, seoseid teiste majandusharudega, rolli maailmamajanduses ning mõju keskkonnale;
- 5) analüüsib teabeallikate järgi riigi transpordigeograafilist asendit ja transpordi osa riigi majanduses.

II KURSUS

„MAA KUI SÜSTEEM“

Eelduskursused: puuduvad

Lõiming: füüsika, bioloogia, keemia, geoinformaatika, informaatika, matemaatika, uurimistöö alused, võõrkeeled.

Maa kui süsteem

Õppesisu. Maa kui süsteem. Maa teke ja areng. Geoloogiline ajaarvamine.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1) geokronoloogilise skaala koostamine.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) iseloomustab Maa sfääre kui süsteeme ning toob näiteid nendevaheliste seoste kohta;
- 2) analüüsib looduskeskkonna ja inimtegevuse vastastikust mõju;
- 3) kirjeldab geokronoloogilise skaala järgi üldjoontes Maa arengut.

Litosfäär

Õppesisu. Maa siseehitus ja litosfääri koostis. Kivimite liigitus tekke alusel. Laamtektoonika, laamade liikumisega seotud protsessid. Vulkanism. Maavärinad.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) vulkaanide kaardi koostamine;
- 2) teabeallikate põhjal ülevaate koostamine mõnest vulkaanilisest või seismilisest piirkonnast.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) tunneb looduses ja pildil ära lubjakivi, liivakivi, graniidi, basaldi, marmori ja gneissi, teab nende tähtsamaid omadusi ning toob näiteid kasutamise kohta;
- 2) teab kivimite liigitamist tekke järgi ja selgitab kivimiringet;
- 3) iseloomustab Maa siseehitust ning võrdleb mandrilist ja ookeanilist maakoort;
- 4) kirjeldab geoloogilisi protsesse laamade äärealadel ja kuuma täpi piirkonnas;
- 5) iseloomustab teabeallikate järgi etteantud piirkonnas toimuvaid geoloogilisi protsesse, seostades neid laamade liikumisega;
- 6) kirjeldab ja võrdleb teabeallikate järgi vulkaane, seostades nende paiknemist laamtektoonikaga, ning vulkaani kuju ja purske iseloomu magma omadustega;
- 7) teab maavärinate piirkondi, selgitab nende teket ja tugevuse mõõtmist;
- 8) toob näiteid maavärinate ning vulkanismiga kaasnevate nähtuste mõju kohta keskkonnale ja majandustegevusele.

Atmosfäär

Õppesisu. Atmosfääri tähtsus, koostis ja ehitus. Päikesekiirguse jaotumine Maal, kiirgusbilanss. Kasvuhooneefekt ja selle tähtsus. Kliimat kujundavad tegurid. Üldine õhuringlus. Temperatuuri ja sademete territoriaalsed erinevused. Õhumassid, tsüklonid ning antitsüklonid. Kliimamuutused.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) internetist ilmakaardi leidmine ning selle põhjal ilma iseloomustamine etteantud kohas;
- 2) kliimadiagrammi ja kliimakaartide järgi etteantud koha kliima iseloomustus, tuginedes kliimat kujundavatele teguritele;
- 3) praktiline ilmavaatlus;
- 4) käitumisjuhiste koostamine ohtlike ilmanähtuste korral.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) kirjeldab atmosfääri koostist ja joonise järgi atmosfääri ehitust;
- 2) selgitab joonise järgi Maa kiirgusbilanssi ning kasvahooneefekti;
- 3) selgitab kliima kujunemist eri tegurite mõjul, sh aastaaegade teket;
- 4) selgitab joonise põhjal üldist õhuringlust ning selle mõju eri piirkondade kliimale;
- 5) analüüsib kliima mõju teistele looduskomponentidele ja inimtegevusele;
- 6) iseloomustab ilmakaardi järgi ilma etteantud kohas;
- 7) kirjeldab temaatiliste kaartide ja kliimadiagrammi järgi etteantud koha kliimat ning seostab selle kliimat kujundavate tegurite mõjuga;
- 8) analüüsib jooniste põhjal kliima lühi- ja pikemaajalist muutumist ning selgitab eri tegurite, sh astronoomiliste tegurite rolli kliimamuutustes.

Hüdrofäär

Õppesisu. Vee jaotumine Maal ja veeringe. Maailmamere tähtsus ning roll kliima kujunemises. Veetemperatuur, soolsus, hoovused ja looded maailmameres. Rannaprotsessid ning erinevate rannikute kujunemine. Liustikud, nende teke, levik ja tähtsus.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) teabeallikate põhjal ülevaate koostamine mõnest rannikust;
- 2) rannaprotsesside kirjeldamine looduses või teabeallikate põhjal.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) teab vee jaotumist Maal ning kirjeldab veeringet ja veeringe lülisid maailma eri piirkondades;
- 2) analüüsib kaardi ja jooniste järgi veetemperatuuri ning soolsuse regionaalseid erinevusi maailmameres;
- 3) selgitab hoovuste teket, liikumise seaduspära ning rolli kliima kujunemises;

- 4) selgitab tõusu ja mõõna teket ning nende tähtsust;
- 5) selgitab lainete kuhjavat ja kulutavat tegevust järsk- ja laugrannikutel ning toob näiteid inimtegevuse mõju kohta rannikutele;
- 6) teab liustike levikut, selgitab nende teket, jaotumist ning tähtsust.

Biosfäär

Õppesisu. Kliima, taimestiku ja mullastiku vahelised seosed. Kivimite murenemine. Mulla koostis ja ehitus; mulla omadused. Mullatekke tegurid ja mullaprotsessid. Bioomid.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) teabeallikate järgi ühe piirkonna kliima, mullastiku ja taimestiku seoste analüüs.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) võrdleb keemilist ja füüsikalist murenemist, teab murenemise tähtsust looduses;
- 2) iseloomustab mulla koostist ja mulla kujunemist;
- 3) kirjeldab joonise põhjal mullaprofiili ning selgitab mullas toimuvaid protsesse;
- 4) tunneb joonistel ära leet-, must-, puna- ja gleistunud mulla;
- 5) teab bioomide tsonaalset levikut;
- 6) analüüsib looduse komponentide vahelisi seoseid ühe bioomi näitel.

III KURSUS

„LOODUSVARADE MAJANDAMINE JA KESKKONNAPROBLEEMID“

Eelduskursused: „Maa kui süsteem“, „Rahvastik ja majandus“.

Lõiming: füüsika, keemia, bioloogia, matemaatika, globaliseeruv maailm, ühiskonnaõpetus, ajalugu, geoinformaatika, informaatika, uurimistöö alused, võõrkeeled, eesti keel.

Põllumajandus ja keskkonnaprobleemid

Õppesisu. Maailma toiduprobleemid. Põllumajanduse arengut mõjutavad looduslikud ja majanduslikud tegurid. Põllumajandusliku tootmise tüübid. Põllumajanduslik tootmine eri loodusolude ja arengutasemega riikides. Põllumajanduse mõju keskkonnale. Maailma kalandus ja vesiviljelus. Maailmamere reostumine ning kalavarude vähenemine.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1) teabeallikate põhjal ülevaate koostamine ühe valitud riigi põllumajandusest või vesiviljelusest.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) selgitab toiduprobleemide tekkepõhjusi maailma eri regioonides;
- 2) iseloomustab omatarbelist ja kaubanduslikku ning intensiivset ja ekstensiivset põllumajandust eri talutüüpide näiteil;
- 3) analüüsib teabeallikate põhjal põllumajandust eri loodusolude ning arengutasemega riikides;
- 4) valdab ülevaadet olulisemate kultuurtaimede peamistest kasvatuspiirkondadest;
- 5) selgitab põllumajanduse mõju muldadele ja põhjaveele;
- 6) toob näiteid põllumajanduse ja vesiviljelusega kaasnevate keskkonnaprobleemide kohta arenenud ja vähem arenenud riikides.

Metsamajandus ja -tööstus ning keskkonnaprobleemid

Õppesisu. Eri tüüpi metsade levik. Metsade hävimine ja selle põhjused. Ekvatoriaalsed vihmametsad ja nende majandamine. Parasvöötme okasmetsad ja nende majandamine. Metsatööstus arenenud ning vähem arenenud riikides. Metsade säästlik majandamine ja kaitse.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1) teabeallikate põhjal ülevaate koostamine ühe valitud riigi metsamajandusest ja -tööstusest või riikide metsamajanduse võrdlus.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) selgitab metsamajanduse ja puidutööstusega seotud keskkonnaprobleeme;
- 2) nimetab maailma metsarikkamaid piirkondi ja riike ning näitab kaardil peamisi puidu ja puidutoodete kaubavoogusid;
- 3) analüüsib vihmametsa kui ökosüsteemi ning selgitab vihmametsade globaalset tähtsust;
- 4) analüüsib vihmametsade ja parasvöötme okasmetsade majanduslikku tähtsust, nende majandamist ning keskkonnaprobleeme.

Energiamajandus ja keskkonnaprobleemid

Õppesisu. Maailma energiaprobleemid. Energiareessursid ja maailma energiamajandus. Nüüdisaegne tehnoloogia energiamajanduses. Energiamajandusega kaasnevad keskkonnaprobleemid.

Võimalikud praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1) teabeallikate järgi ülevaate koostamine ühe valitud riigi energiamajandusest.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) analüüsib energiaprobleemide tekkepõhjust ja võimalikke lahendusi ning väärtustab säästlikku energia kasutamist;
- 2) selgitab energiareessursside kasutamisega kaasnevaid poliitilisi, majandus- ja keskkonnaprobleeme;
- 3) analüüsib etteantud teabe järgi muutusi maailma energiamajanduses;
- 4) analüüsib fossiilsete kütuste kasutamist energia tootmisel ning kaasnevaid keskkonnaprobleeme, teab peamisi kaevandamise/ammutamise piirkondi;
- 5) analüüsib hüdroelektrijaama rajamisega kaasnevaid sotsiaal-majanduslikke ja keskkonnaprobleeme ühe näite põhjal;
- 6) analüüsib tuumaenergia tootmisega kaasnevaid riske konkreetsete näidete põhjal;
- 7) analüüsib taastuvate energiaallikate kasutamise võimalusi ning nende kasutamisega kaasnevaid probleeme;
- 8) analüüsib teabeallikate põhjal riigi energiareessursse ja nende kasutamist.

7. Õppematerjalid

Õpikud

Geograafia gümnaasiumile. I kursus. Rahvastik ja majandus

Koostaja: Ülle Liiber Autorid: Jüri Roosaare, Mare Ainsaar, Jussi Sakari Jauhiainen, Garri Raagmaa, Ülle Liiber, Heli Müristaja, Kiira Mõisja. 2013

Geograafia gümnaasiumile. II kursus Maa kui süsteem

Koostaja: Ülle Liiber Autorid: Tiit Hang, Jaak Jaagus, Arvo Järvet, Arno Kanal, Juho Kirs, Ain Kull, Ülle Liiber, Heino Mardiste, Ivar Puura, Oive Tinn. 2015

Geograafia gümnaasiumile. III kursus Loodusvarade majandamine ja keskkonnaprobleemid

Koostaja: Ülle Liiber Autorid: Ülle Liiber, Ain Kull, Vaike Rootsmaa, Uudo Pragi. 2017

Lisamaterjal

Uus maailma atlas EOMap kirjastus, 2017

Eesti atlas Raivo Aunap, Avita, 2017

e-koolikott <https://e-koolikott.ee/oppematerjal>

Seinakaardid, gloobused, GPS-id, mõõdulindid, kompassid, ilmavaatlusvahendid, mineraalide, kivimite ja kivististe komplektid, õppeotstarbelised filmid ja kirjandus.

Kaardirakendused

Maa-ameti kaardiserver <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/maainfo>

Regio Eesti kaart <https://kaart.delfi.ee/>

Statistikaameti kaardirakendus <https://estat.stat.ee/StatistikaKaart/VKR>

National Geographic MapMaker <https://mapmaker.nationalgeographic.org/>

Google Earth <https://www.google.com/earth/>

ArcGIS Online <https://www.arcgis.com/home/index.html>

Veebilehed

Eesti Statistikaamet <http://www.stat.ee>

CIA-the World Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook>

Population Reference Bureau <http://www.prb.org>

Eesti rahvastikupüramiidi animatsioon <http://www.stat.ee/public/rahvastikupyramiid>

Gridded Population of the World <http://beta.sedac.ciesin.columbia.edu/gpw/index.jsp>

Eesti inimarengu aruanded <https://www.kogu.ee/tegevus/olemus-ja-roll/eesti-inimarengu-aruanne/>

World by Map: Statistics, Maps and Charts <http://world.bymap.org/index.html>

Gapminder <https://www.gapminder.org/>

Maailmakool <http://www.maailmakool.ee/index.php?id=11099>

TTÜ Geoloogia moodulid <http://www.gi.ee/geomoodulid/>

USA geoloogiateenistus <https://earthquake.usgs.gov/>

TÜ Geoloogiamuuseumi õppematerjalid <http://www.ut.ee/BGGM/haridus.html>

Eesti Geoloogiateenistus <https://www.egt.ee/et>

Eesti Maaülikooli mullamuuseum <http://kogud.emu.ee/mullamuuseum/?do=main>

Maaailma

kliima <http://www.worldclimate.com>

Riigi Ilmateenistus <https://www.ilmateenistus.ee/>

FAO kodulehekül <http://www.fao.org>

EL portaal http://europa.eu/pol/agr/index_et.htm

OPEC http://www.opec.org/opec_web/en/index.htm